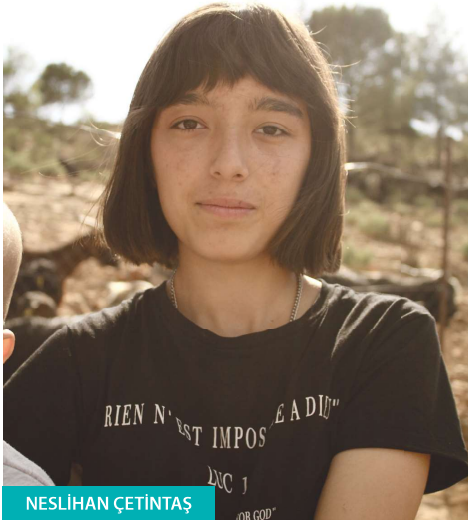

Yörük kızı Neslihan'ın sıra dışı yaşamı

■ Haber Üsküdar - Ümmü Gülsüm Dural

Kaynaklar "Yörük" kelimesinin yürümek fiilinden türediğini, bu kavramın Anadolu'ya gelip yurt tutan göçebe Türkmenleri nitelemek için kullanıldığını gösteriyor. Genelde hayvancılıkla uğraşan Yörükler, yüzyıllardır kırlangıç misali oradan oraya göç ediyor ve kendilerine özgü tarzlarıyla yaşamlarını sürdürüyorlar. Bugün Anadolu'nun birçok yerinde soydaşları bulunan Yörüklerin Muğla'daki soydaşları ise Çetintaş ailesi.

NESLİHAN ÇETİNTAŞ

Şehirle ilişkisiz bir hayat

Geniş bir ovada, derme çatma bir çadırda, 400'e yakın hayvan ile hayat mücadelesi veren Çetintaş ailesi, Muğla'ya göç ettikten sonra kendilerine şehirden üç kilometre uzaktaki bir alanda yaşam kurmuşlar. Soylarından miras kalan hayat tarzına oldukça bağlı olan aile, şehre yakın olmalarına karşın şehirle ilişkisiz bir hayat sürdürüyor. Bu durum çevrede yaşayanları şaşırtsa da, onlar tüm ihtiyaçlarını kendileri sağlamakta kararlı. Zaten başka türlü de bilmiyorlar. Atalarından gördüklerini nesilden nesile aktaran Yörükler, şehir yaşamının insanı doğasından tamamen kopardığını ve asıl benliğinden uzaklaştırdığını düşünüyorlar.

"Okumanın bana bir şey getirmeyeceğini düşünüyordum"

Neslihan Çetintaş, Yörük ailesinin ikinci çocuğu. Aile, Neslihan henüz bir yaşındayken Milas'tan Muğla'ya göç etmiş. Beş kişi olarak çıktıkları bu göç yolunda, ailenin en büyük kızı evlenip şehir merkezine taşınınca dört kişi kalmışlar. Güzellikler kadar olumsuzlukları da beraberinde getiren bu yolculuğun sonunda Neslihan okulu bırakmaya karar vermiş. İlkokul ve ortaokulu tamamladıktan sonra eğitim hayatına son veren Neslihan o günleri şöyle anlatıyor: "İlk girdiğim liseye uyum sağlayamadım. Başka bir liseye geçiş yaptım fakat o dönem rahatsızlandım ve bir süre okula gidemedim. Okula döndüğümde adaptasyon problemi yaşadım. Hem okuldan uzaklaşmıştım hem de okumanın bana bir şey getirmeyeceğini düşünüyordum. Bir akşam aileme okulu bırakmak istediğimi, açık öğretimden devam edeceğimi söyledim. Okumamı çok istedikleri halde bana saygı gösterdiler. Bu kararı almadan önce çok düşündüğümü biliyorlardı."

Neslihan'ın babası Özkan Çetintaş, kızının aldığı bu kararın ardından büyük bir hayal kırıklığı yaşadığını anlatıyor: "Doğduğumdan beri dağlardayım. Evlenmeden önce bir işe girip çalışmayı denedim, olmadı. Birinin emrinin altında çalışmak, 9-5 mesai yapmak tabiatıma aykırı. Kendime dedim ki, 'Özkan, sen bildiğin

yoldan devam et.' Sonra bu düşüncemi eşimle paylaştım, 'Kabul edersen böyle yaşayacağız' dedim. O da kabul etti ve ailemle birlikte bir yola çıktık. Şu an çok mutluyuz ve kimseye zararımız yok. Ama bu durum kızımın eğitim hayatını etkiledi. Neslihan'ın okumasını çok istiyordum. Ondan çok umutluydum fakat o okumak istemedi. Ben de onu zorla okutamazdım. Kızımı zorlamadım, okulu bırakmasına müsaade ettim."

"Kendimi şehirde sıkışmış hissettim"

Neslihan da babasıyla aynı fikirde ve yaşamından oldukça memnun. Şehirde, dört duvar arasında sıkışmış, kalabalıklar içinde akıp giden bir hayat istemiyor. Bu düşüncesi özellikle ablasını ziyarete gittiği günlerde netleşiyor ve yaşadığı duyguları şöyle ifade ediyor: "Koronavirüs salgını döneminde, şehirde bir apartman dairesinde yaşayan ablama bir-iki haftalığına kalmaya gittim. Çıkabildiğim tek yer ufak bir balkondur. Anladım ki ben dağda, bayırda özgürce gezme alışmışım. Biz Yörüklerin kuralı, yaşağı yoktur. Olduğu gibi yaşarız. Bu yüzden kendimi şehirde sıkışmış hissettim."

"Bizi sınıflandıran insanlar şimdi bu sınıfta olmak için para döküyor"

Çetintaş ailesi seçtikleri yaşamdan mutlu olsalar da

Babam gelince hayvanlar yerini alır, biz de dinleniriz. Sonra yine aynı döngü zaten. Burada hayvanlar benim dostum hatta tek dostum onlar. Her derdimi onlara anlatırım. Tepki vermezler, beni dinlerler, dediklerimi kimseye söylemezler.”

“Beyaz ayakkabı hiç almadım”

Doğada yaşamaktan mutlu olduğunu dile getirirse de yaşamın zorlukları, Neslihan’ın yüzüne yansıyor. İnsanların kolayca giderdiği birçok gereksinim Çetintaş ailesi için ancak büyük uğraşlar sonucunda elde edilebiliyor. Çeşmeden akan sıcak suya sahip olmadıkları için duş almak bile onlar için zahmetli bir hâl alıyor ve suyu onlar için çok kıymetli kılıyor. Neslihan, “Yörük olmanın birçok zorluğu var tabii ki. Şimdi havalar güzel ama bunun sonbaharı ve kışı var. Okula giderken çamurlu, taşlı yollardan geçmek gerekiyordu. Haliyle okula gidene kadar mahvoluyordum. Bu yüzden hiç beyaz ayakkabım olmadı. Hep şartlara uyum sağlamam gerekti. Bir de okulum çok uzaktaydı. Yağmurlu havalarda sırlışıklam olur, eve titreyerek girerdim. Bu yaşadığım zorlukların sadece bir kısmı. Kışın hayvanc-

lık da çok zor oluyor. Kendimizden ziyade hep hayvanlarımız öncelikli. Epey yorucu bir kış geçiriyoruz” diyerek Yörük olmanın zorluklarına değiniyor. Ailenin her bireyini farklı şekillerde etkileyen bu zorluklardan en çok etkilenenlerden biri ise Neslihan’ın kardeşi Mustafa oluyor. Neslihan, kardeşinin dünyasını ise şu sözlerle aktarıyor: “13 yaşındaki kardeşim Mustafa, okullar kapalı olduğu için arkadaşlarıyla görüşmüyor. Haliyle bu durumdan sıkıldı. Kendisine yeni aktiviteler bulmaya çalışıyor. Koyunlarımızı ve keçilerimizi anlamak için uğraş veriyor. Kafasında onlarla oynamak kurup, oynuyor. Zaten yapacak başka bir şey yok. Arkadaşlarıyla görüşebilmek için okulların açılmasını istiyor.”

“Çalışmaktan gocunmamalıyız”

17 yaşında olmasına karşın hayatın kendisini olgunlaştırdığını ifade eden Neslihan, “Yaşıma rağmen düşüncelerimin olgunlaştığını biliyorum. İnsanların bir şeyler üretebilecekleri uğraşlar bulmalarını, çalışmaktan gocunmamalarını tavsiye ediyorum” diyerek hayata tutunduğunu ve yılmadan çalıştığını söylüyor.

doğal yaşamı tercih etmeleri diğer insanlar ile ilişkilerinde bazı sorunlara da neden olmuş. “Okul çevremde ya da farklı çevrelerde hep konumlandırıldığımızın ve bize farklı gözle bakıldığının farkındaydım” diyen Neslihan sözlerini şu şekilde sürdürüyor: “Doğa kimseyi konumlandırmazken insanlar bizi konumlandırırdı ve bize karşı hep önyargılı davrandı. Ancak şimdi görüyorum ki yaşayış tarzımızı küçümseyenler, ellerinde çadırlar ile dağlara koşuyor ve bu hayatı yaşamak için para döküyor. Kaosun, kalabalığın, hızlı ve yorucu hayatın yıpratıldığı insanlar kendilerini doğaya atmaya çalışırken, şehirden köye göçmek isteyenlerin sayısı gün geçtikçe artıyor. Bu şekilde şehirden kaçışlarına isim de bulmuşlar üstelik: Kamp ya da tatil diyorlar.”

“Hayvanlar benim dostlarım. Beni dinlerler, dediklerimi kimseye söylemezler”

Gün içerisinde yaşatlarına nazaran çokça işe koşan Neslihan bir yandan yeğenine bakarken diğer yandan hayvanlarla ilgilenmeye devam ediyor. Onun için güneşin doğuşuyla başlayan gün ancak hava kararınca sona eriyor. Neslihan geçirdiği bir günü şöyle özetliyor: “Sabah 6 gibi kalkıyoruz. Sağılması gereken hayvanları sağlıyoruz. Ardından babam hayvanları dağa götürüyor. Biz de o sırada annemle kalan hayvanları besliyoruz. Ablam çalıştığı için sabahları yeğenim Meriç’i bize bırakıyor. Gün boyu her işimizde o da yanımızdadır. Babam saat 11 gibi geri döner.

